

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Doel: ambtenaren ondersteunen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling

De meldcode helpt hierbij door je stap voor stap door het proces te leiden; van signalering tot een eventuele melding. Uit onderzoek is gebleken dat professionals die op de hoogte zijn van de meldcode 3x zo vaak ingrijpen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling als professionals die niet op de hoogte zijn van de meldcode.

Huiselijk geweld: zowel lichamelijk als geestelijk, zowel mishandeling als verwaarlozing

Huiselijk geweld is geweld wat wordt gepleegd door iemand in de huiselijke- of familiekring van het slachtoffer. Dit kan lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld zijn, maar ook:

- belaging (volgen, bespieden, opwachten)
- financiële uitbuiting (afpakken van geld/bezittingen/middelen om te leven)
- schending van grondrechten (geen privacy gunnen, post achterhouden, opsluiten).

Er is altijd sprake van een machtsverschil tussen dader en slachtoffer.

Verantwoordelijkheden van medewerker, manager en directie

Verantwoordelijkheid medewerker:

- Herkent signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld;
- Meldt wanneer er gestart wordt met de meldcode dit bij zijn leidinggevende;
- Consulteert leidinggevende en een collega over een waargenomen situatie aan de hand van de signalen en voert afspraken uit die hieruit zijn voortgekomen;
- Zorgt voor een zorgvuldige wijze van verslaglegging.

Verantwoordelijkheid manager:

- Is verantwoordelijk voor de implementatie en borging van de meldcode, bijvoorbeeld door bij zijn medewerkers periodiek te checken hoe de meldcode bekend is;
- Is verantwoordelijk voor de uitvoering van de meldcode;
- Ziet toe op dossiervorming en verslaglegging;
- Is verantwoordelijk voor de keuze of de mishandeling gemeld wordt bij Veilig Thuis of/en interventieoverleg.

Verantwoordelijkheid directie:

- Faciliteren van scholing van medewerkers, zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het uitvoeren van de meldcode.

Veilig Thuis en StopHuiselijkGeweld.NU: wat is het verschil?

Veilig Thuis is een regionaal meldpunt, gericht op crisis (binnen 24 uur) en onderzoek. Stop Huiselijk Geweld.NU is de lokale partner van Veilig Thuis die zaken behandelt die langer dan 24 uur kunnen wachten.

Informatie over huiselijk geweld is gevoelig

Behandel het daarom vertrouwelijk en in lijn met de geldende privacywetgeving. Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing. Let ook op dat je het registratieformulier objectief en waarde vrij invult: deze mag ingezien worden!

Let op: kinderen!

Als je een melding doet over een volwassene, let dan samen met het Stop Huiselijk Geweld.NU goed op of er ook kinderen in het gezin zijn die mogelijk hulp nodig hebben.

Samen met eigen afdeling

CRISIS?

Bel Veilig Thuis!

0800-2000

Stap 1: Breng de signalen in kaart

Sta open voor signalen. Signalen kunnen zijn:

- Afspraken steeds uitstellen of afzeggen
- Tegenstrijdige boodschappen geven
- Onduidelijke hulpvragen
- Onverklaarbaar tekort aan geld / toename schuldeisers
- Veranderde machtsverhoudingen
- Geen netwerk, geïsoleerd zijn, geen gelegenheid krijgen om met anderen te praten
- Brandwonden die scherp begrensd zijn

Ook vind je in de bijlage schema's met signalen voor mishandeling van kinderen en volwassenen.

Doe zo nodig de kindcheck.

Stap 2: Consulteer een collega en je leidinggevende

Overleg het vermoeden of 'niet pluis'-gevoel dat je hebt met een collega en je leidinggevende.

Inventariseer samen signalen die huiselijk geweld bevestigen of juist ontkrachten. Maak het objectief en leg het vast in het registratieformulier. Leg ook de contacten over de signalen en de stappen die worden gezet vast. Maak hierbij duidelijk wie welke stap gaat zetten. Zorg dat je leidinggevende te allen tijde op de hoogte is van de stappen die ondernomen worden.

Twijfelen jullie? Je kunt Stop Huiselijk Geweld.NU of Veilig Thuis altijd om advies vragen. Je kunt dan de situatie voorleggen zonder namen te noemen. Doe dit vooral!

- Stop Huiselijk Geweld.NU **088 966 52 32**
- Veilig Thuis: **0800 2000** of **088 222 05 00**

Samen met Stop Huiselijk Geweld.NU

Stap 3: Gesprek met inwoner en de betrokkene

Als je besluit op basis van stap 2 dat de signalen zorgelijk zijn moet je de inwoner over wie de signalen gaan hiervan op de hoogte stellen. Als gemeente hebben we niet genoeg expertise over huiselijk geweld. De stappen hierna nemen wij daarom ook samen met Stop Huiselijk Geweld.NU en neem hiervoor contact met hen op. Zij kunnen advies geven of meegaan naar het gesprek.

In het gesprek met de inwoner hoef je de inwoner alleen mede te delen dat je de signalen voor gaat leggen in het interventieoverleg van Stop Huiselijk Geweld.NU. Je hoeft dus geen toestemming te krijgen van de inwoner om deze stap te zetten. Je vertelt ook dat je de stappen die je hierin zet vastlegt in een registratieformulier.

Als het niet mogelijk is om een gesprek aan te gaan met de inwoner dan kun je een melding doen bij Veilig Thuis zonder dat de signalen besproken zijn. Dit doe je ook als je vermoedt dat de veiligheid van de burger, van een ander of jezelf in het geding is als je het gesprek voert.

Stap 4: Wegen

In het interventieoverleg zitten medewerkers van StopHuiselijkGeweld.nu, Veilig Thuis en SAVE. Tijdens het interventieoverleg worden de resultaten van stap 1 t/m 3 gewogen en op basis van het afwegingskader worden de volgende vragen gesteld:

1.	Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling? Nee: Afsluiten en vastleggen op het registratieformulier in het dossier Ja: ga verder met afweging 2
2.	Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid? Nee: Ga verder met afweging 3 Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen
3.	Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of te organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Ga verder met afweging 4
4.	Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
5.	Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Stap 5: Beslissen zelf hulp organiseren of melden

In overleg met de leden van het interventieoverleg wordt noodzakelijke hulp ingezet en wordt besloten wie de casus gaat monitoren. Doe alsnog een melding bij Veilig Thuis als er signalen zijn dat het huiselijk geweld niet stopt of opnieuw begint.

Signaleringskaart Kindermishandeling

Vorm	Omschrijving	Signalen bij kind
Psychische mishandeling	Bedreigen, uitschelden, kleineren, het kind tot zondebok maken, belasten met een te grote verantwoordelijkheid of veel te hoge eisen stellen.	Schrikachtig en waakzaam, negatief zelfbeeld, bang voor ouder/verzorger, heel ander gedrag wanneer de ouder/verzorger in de buurt is
Lichamelijke Verwaarlozing	Een kind weigeren wat het voor zijn lichamelijke ontwikkeling nodig heeft: voldoende of geschikt eten, voldoende hygiëne, geschikt onderdak.	Slechte hygiëne, terugkerende ziekten door onvoldoende zorg, ondervoeding
Psychische verwaarlozing	Een kind weigeren wat het voor zijn geestelijke ontwikkeling nodig heeft: onderwijs, aandacht, respect, liefde.	Onzeker, teruggetrokken, laat zich moeilijk troosten of kijkt angstig rond. Hangt veel rond op school. Ouder kijkt niet naar zijn kind om.
Lichamelijke mishandeling	Ouder/verzorger verwondt een kind of staat toe dat het verwondt wordt bijv. door slaan, schoppen, bijten, krabben, verbranden of vergiftigen.	Letsel heeft herkenbare vorm of de brandwond is scherp begrensd.
Seksueel misbruik	Seksueel contact met een kind (proberen te hebben)	Drukt benen tegen elkaar bij het lopen of oppakken, angstig voor lichamen contact, kind schrikt bij aanraking. OF: zoekt juist seksueel lichamen contact, is een allemansvriend.
Eergerelateerd geweld	Elke vorm van geestelijk of lichamen geweld in reactie op een (dreiging van) schending van de eer van een familie. Voorbeelden zijn eerwraak, eermoord en uithuwelijking.	Angst, afstoten van het netwerk, grote controle vanuit thuis, plotseling dragen van traditionele kleding.

Algemene Risicofactoren

Ouder/verzorger

- Mishandeling van een eerder kind
- Mishandeling of verwaarlozing in eigen verleden
- Persoonlijkheidsstoornis
- Verslaving
- (Lichte) Verstandelijke handicap
- Geweld in de relatie
- Tienermoeder (of vader)
- Alleenstaande ouder
- Mijden van zorg/hulp

Omgeving

- Financiële problemen of armoede
- Werkloos, laagopgeleid, gebrek aan perspectief
- Weinig steun van familie/omgeving (isolement)
- Nieuwe migranten, illegalen

Kind

- Kind dat eerder mishandeld is
- Ongewenst of tegenvallend kind
- Huilbaby
- Kind met handicap of gedragsproblemen
- Vroeggeboren kind
- Adoptiekind, pleegkind of stiefkind

Gezin, interactie tussen ouder en kind

- Groot gezin (3 of meer kinderen)
- Weinig kennis over opvoeden, vreemde verwachtingen of opvattingen
- Negatieve interactie tussen ouder en kind
- Ongewenste zwangerschap
- Negatief ervaren zwangerschap (medische complicaties, geweld, relatieproblemen)
- Stressfactoren in gezin (life-events zoals scheiding, verhuizing, overlijden dierbare)

Signaleringskaart Volwassenemishandeling

Vormen	Omschrijving	Signalen bij de volwassene / oudere
Psychische mishandeling	Treiteren, sarren, negeren, het zelfbeeld ondermijnen, dreigen, vernederen, vals beschuldigen	Angstig en/of teruggetrokken gedrag, ondermijning van het zelfbeeld, schuchterheid, woede, verdriet.
Lichamelijke Verwaarlozing	Slechte hygiëne	Ziet er onverzorgd uit en/of huishouden is verwaarloosd
Psychische verwaarlozing	Negeren van behoefte aan aandacht, liefde en ondersteuning	Teruggetrokken gedrag, of juist dwingend aandacht opeisen
Lichamelijke mishandeling	Verwonden, pijn doen, weinig of juist te veel medicijnen geven, vastbinden	Fracturen, brandplekken, striemen aan polsen of enkels. Letsel heeft herkenbare vorm of brandwond is scherp begrensd.
Seksueel misbruik	Tegen eigen wil kussen, verkrachten, dwingen porno te kijken	Exhibitionisme, betasten van het lichaam
Schending van grondrechten	Beperken van vrijheid, privacy en zelfbeschikking	Zich uitsluitend (tegen zijn wil) binnen houden. Open gemaakte of verdwenen post. Durft of mag geen eigen beslissingen nemen. Krijgt geen gelegenheid om met iemand alleen te praten.
Financiële uitbuiting	Diefstal van geld of waardevolle spullen, verkoop of gebruik van eigendommen zonder toestemming, gedwongen testamentverandering.	Schulden- en/of huurachterstand, onverklaarbare geldopnames bij de bank, onverklaarbaar geldtekort, onvoldoende geld voor eerste levensbehoeften.

Risicofactoren	
<u>Bij slachtoffer</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Afhankelijkheid van lichamelijk, financiële of emotionele zorg van anderen. ▪ Familiegesciedenis van huiselijk geweld ▪ Stressfactoren (life-events zoals scheiding, verhuizing, overlijden dierbare) ▪ Financiële nood. ▪ Weinig steun van familie/omgeving (isolement) ▪ Ziektebeelden met gedrags- en of persoonlijkheidsveranderingen (dementie, beroerte) 	<u>Bij pleger</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Afhankelijk van huisvesting, inkomen of sociale contacten van slachtoffer ▪ Overbelasting: zorgbehoefte van het slachtoffer is groter dan de mantelzorg kan bieden ▪ Langdurige werkloosheid, relatieproblemen en/of schulden ▪ Psychiatrische problemen/stoornis ▪ Verslaving

Let op: ontspoorde mantelzorg is ook mishandeling

Er is sprake van ontspoorde mantelzorg als de mishandeling het gevolg is van overbelasting van de mantelzorg, er is dan dus geen sprake van opzet. De mantelzorgers beseffen niet dat ze te ver gaan. Hun acties komen voort uit onmacht en zijn eigenlijk een noodkreet.

Registratieformulier Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld

Naam Burger: Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Geboortedatum: Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Casemanager: Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Datum: Klik hier als u een datum wilt invoeren.

Stap 1: Het in kaart brengen van signalen
<ul style="list-style-type: none">▪ Omschrijf de waarnemingen zo concreet en objectief mogelijk. Plaats/tijd/door wie opgemerkt?▪ Waardoor is de zorg ontstaan?▪ Hoe vaak komen de signalen voor?▪ Beschrijf de stappen die je hebt gezet en de besluiten die je hebt genomen.
Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Stap 2: Collegiale consultatie
<ul style="list-style-type: none">▪ Delen anderen deze zorg of dit vermoeden? Zo ja: wie, wanneer en wat vinden zij?▪ Maak een verslagje van wie je wanneer geconsulteerd hebt en wat hun advies was (wat was het advies van Veilig Thuis of Stop Huiselijk Geweld.NU?).▪ Beschrijf de stappen die je hebt gezet en de besluiten die je hebt genomen.
Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Stap 3: Vermoedens bespreken met ouders/inwoner
<ul style="list-style-type: none">▪ Maak een verslagje van het gesprek met de inwoner, noteer de feiten die je hebt besproken, hoe ze reageerden en welke afspraken je met de betrokkenen hebt gemaakt.▪ Wanneer er geen gesprek met de inwoner mogelijk is: leg dit ook vast en noem de reden.▪ Wanneer gezaghebbende ouders gescheiden of uit elkaar zijn dien je het gesprek aan te gaan met beide ouders. Als het gesprek met een van de ouders wordt gevoerd, dan hier de reden vermelden waarom de andere ouder niet gesproken is.
Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Stap 4: Wegen
<ul style="list-style-type: none">▪ Omschrijf de verdere stappen die genomen gaan worden en wie de casemanager wordt/is.▪ Vermeld of er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid?▪ Noteer of je in staat bent om effectieve hulp te bieden of te organiseren en of de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend kan worden?▪ Omschrijf of de betrokkenen de hulp aanvaarden en of zij bereid zijn zich actief in te zetten?▪ Vermeld hier wie de burger gaat ondersteunen, wie welke acties gaat ondernemen, welke hulp nodig is om huiselijk geweld te stoppen en op welke termijn de doelen behaald moeten zijn.▪ Wanneer je bijv. Veilig Thuis raadpleegt: noteer wie je wanneer gesproken hebt en wat hun advies was▪ Noteer of de hulp binnen de afgesproken termijn leidt tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?
Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Stap 5: Beslissen wel of geen hulp organiseren
<ul style="list-style-type: none">▪ Vermeld hier wie de burger gaat ondersteunen, wie welke acties gaat ondernemen, welke hulp nodig is om huiselijk geweld te stoppen en op welke termijn de doelen behaald moeten zijn.▪ Vermeld wanneer hulpverlening afgesloten wordt afgesloten de vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen.▪ Noteer wanneer en waarom de doelen niet behaald zijn en of er meer hulp nodig is.▪ Omschrijf hier wanneer en waarom besloten is een melding te doen bij Veilig Thuis.
Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Het registratieformulier behandel je vertrouwelijk en in lijn met de geldende privacywetgeving (AVG).